

Kraft af Arveloven skal deles, hvorimod jeg ikke skjønner rettere, end at det er et andet Spørgsmaal, hvilken Ret der skal tilkomme den, som vil træffe en testamentarisk Disposition. Man pleier jo at skjælnes og maa jo — hvad det ærede Medlem ved ligesaa godt som jeg — skjælnes imellem disse tvende Ting, nemlig Arv efter Loven, som er den Deling, der indtræder efter Lovgivningens Regler, forsaavidt der ikke foreligger noget gyldigt Testamente, og Deling efter Testamente eller Arveladerens sidste Villie, forsaavidt en saadan sidste Villie er oprettet, naturligtvis indenfor de Grændser, som Loven har affluket for Testationsretten; thi det er en Selvfølge, at til Syvende og sidst maa jo ogsaa Testators Villieserklæring, naar den skal være bindende, hvile paa en Lovhjemmel, som anerkjender en saadan Ret til at træffe en sidste Villie over sine Efterladenskaber. Efter min Overbeviisning hører nu Begrebet om lige Arveret hjemme ved Arvedeling efter Loven, hvorimod det netop er det Charakteristiske ved Deling efter Testamente, at Testators frie Villie her faaer Ret til at raade, om jeg saa maa sige, efter en høiere Lov end en lovtvungen Ligeltighed. Dette er Synspunktet for Testationsretten. Jeg erkjender, at jeg er en Ven af Testationsretten, men jeg er det ikke saa abstract, at jeg ikke skulde ville prøve paa at gennemføre Testationsrettens Udvidelse stykkevis. Fordi jeg ikke i dette Tilfælde kan forelægge en almindelig Lov om en videregaaende Testationsret, end den nugældende Lovgivning allerede hjemler, derfor anseer jeg mig ikke alene ikke udelukket fra, men netop opfordret til at bringe det Forslag frem, som her foreligger, nemlig Medbrydelsen af 12 Tønder Skranken. Naar man vil see praktisk paa dette Spørgsmaal, maa man have Mod til at sige: Set af Lov, enten at det er vigtigt, at der indrømmes Besiddere fra 1 til 12 Tønder en saadan Testationsret, og lad os saa opheve den, eller at det er vigtigt, og saa er det sandelig ogsaa vigtigt for de Gældsbesiddere, der eie mere end 12 Tønder; thi denne Forskjel med 12 Tønder har aldeles ingen fornuftig Betydning. Nu er der rigtignok blevet sagt, at hele denne Bestem-

melse om 12 Tønder Skranken ikke ret havde hjemme her i denne Lov, om den endogsaa er formelt retfærdiggjort ved dette „m. m.“. Ja, den formelle Retfærdiggjørelse er jo, omend nødvendig, saa dog ikke tilstrækkelig, og efter en streng, reent formel Logik kan det vel siges, at dette Spørgsmaal om Udvidelse af Testationsretten for de Gældsbesiddere, som eie mere end 12 Tdr. Hartkorn, at det ligger udenfor nærværende Lovforslag, som jo har til Opgave at fastsætte Reglerne for Afgangen til Afsløsningen af den majoratsbundne Jord. Den formelle Paastand kan jeg meget godt forstaae; men jeg paastaar, at den Tankegang, hvori Loven udarbejdes og gennemføres, er meget forskjellig fra den formelle Logik. Jeg paastaar, at der er en indre Sammenhæng, en dyb indre Sammenhæng mellem denne Lovs forskjellige Hovedbestemmelser. For mig ere samtlige 3 Hovedafsnit, første Afsløsningsmaade, anden Afsløsningsmaade og nærværende sidste 3die Afsnit med sine Bestemmelser om Bøndergods og med sine Bestemmelser om Medbrydelse af 12 Tønder Grændsen iffun forskjellige Led af samme Tanke, der indbyrdes hænge nøie sammen; og, mine Herrer, De kunne ikke rive denne Bestemmelse om den udvidede Testationsret for dem, der eie mere end 12 Tønder, ud af Loven uden at rive Loven istykker. Det er ikke fra et abstract statsøconomisk Standpunkt, at en Minister kan forelægge og gennemføre et Lovforslag som dette. Han kan have sine egne statsøconomiske Anskuelser, ligesaa bestemt udprægede som nogen Anden; men han vilde handle daarligt ved at optræde som statsøconomisk Doctent; hans Pligt er at tage Hensyn til de Anskuelser, der røre sig i Befolkningen, at tage Hensyn til de herskende Meninger, som repræsenteres paa Rigsdagen, og hans Opgave er da under de givne foreliggende Forhold efter bedste Overbeviisning at forsøge en retfærdig Mægling og Udvejning. Det er ganske klart, at dersom jeg vilde have forelagt saadanne Forslag, som her foreligger om Afgangen til Løsningen af majoratsbunden Jord, og jeg til samme Tid vilde have bortkastet ethvert Hensyn til Anskuelserne om Udfærdigheden af, at Lovgivningen ligesaa